

23

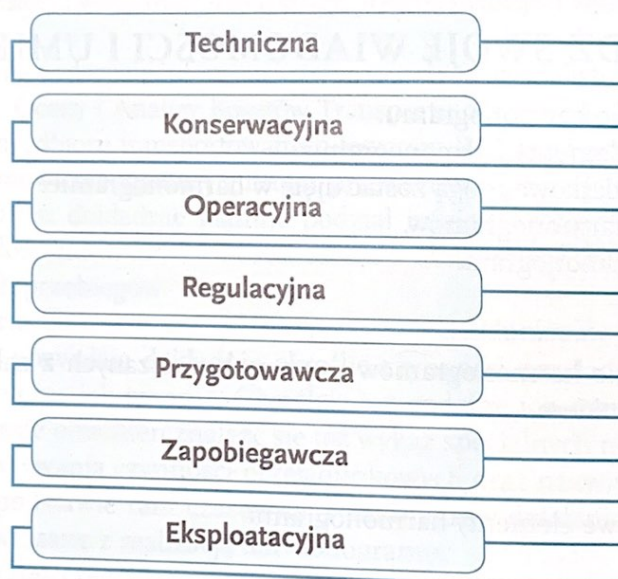
Obsługa samochodów, wagonów kolejowych, statków morskich, żeglugi śródlądowej oraz statków powietrznych w portach i terminalach

ZAGADNIENIA

- Pojęcie obsługi
- Rodzaje obsługi

Obsługa środków transportu polega na wykonaniu wielu czynności, które mają na celu zagwarantowanie im jak najdłuższego poprawnego i bezawaryjnego działania. Oznacza to, że prawidłowo eksploatowane środki transportu powinny działać bezpiecznie i długo¹.

Wyróżnia się kilka podstawowych **rodzajów obsługi** (rys. 23.1).

Rys. 23.1. Rodzaje obsługi

Obsługa techniczna ma na celu nie dopuścić do sytuacji, w której części środka transportu zużywałyby się szybciej niż podczas zwykłej eksploatacji.

Obsługa konserwacyjna to profilaktyczna ochrona środka transportu przed szkodliwymi warunkami otoczenia, w którym pracuje (np. obejmuje smarowanie smarem wybranych części).

Obsługa operacyjna to czynności wykonywane jedna po drugiej, związane z eksploatacją środka transportu.

Obsługa regulacyjna polega na utrzymaniu odpowiedniej charakterystyki pojazdu (np. należy do niej regulacja emisji spalin).

¹ R. Kacperczyk, *Środki transportu*, cz. 2, Difin, Warszawa 2014, s. 75.

Obsługa zapobiegawcza ma na celu zmniejszenie zużycia podzespołów pojazdu. Polega na wymianie podzespołów nienadających się do użytku.

Obsługa eksploatacyjna podejmuje działania, których celem jest podtrzymanie i utrzymanie zdolności technicznych środka transportu.

Obsługa przygotowawcza ma na celu wykonanie podstawowych czynności przygotowujących pojazd do użytku.

„Obsługa statku powietrznego odbywa się na płycie postojowej, stąd często nazywamy ją obsługą płytową. Obsługa płytowa obejmuje:

- ustawianie statku powietrznego na płycie (miejscu postojowym) po wylądowaniu;
- blokowanie statku powietrznego za pomocą specjalnych urządzeń;
- dostarczenie naziemnego źródła zasilania;
- zapewnienie łączności pomiędzy statkiem powietrznym a agentem rampowym;
- rozładunek i załadunek samolotu – dostarczenie odpowiednich schodów dla pasażerów i załogi;
- zapewnienie i obsługa pomostów ładunkowych dla bagażu i towarów;
- umożliwienie i nadzorowanie przemieszczenia statku powietrznego (kołowanie, wypychanie, holowanie);
- odladzanie statku powietrznego;
- tankowanie, roztankowywanie;
- ochrona statku powietrznego przed wtargnięciem osob nieuprawnionych oraz przed uszkodzeniem”².

„Po wylądowaniu każdy statek powietrzny musi przejść odpowiednią obsługę, by przygotować go do kolejnego lotu. (...) Przebieg obejmujący obsługę po wylądowaniu oraz przed startem statku powietrznego do kolejnego lotu określamy pojęciem **obsługi lotniskowej samolotu**. W praktyce wyróżnia się:

- obsługę pełną tzw. obsługę krótką – czas postoju pomiędzy lądowaniem i startem jest ograniczony do niezbędnego minimum;
- obsługę po przylocie – czas postoju pomiędzy lądowaniem i startem jest znacznie dłuższy od wymaganego do obsługi naziemnej, wykonywana jest tylko obsługa naziemna po przylocie;
- obsługę na odlot – po dłuższym postoju wykonywana jest tylko obsługa naziemna przed odlotem”³.

Naziemna obsługa statków powietrznych określana jest jako ground handling. „**Ground handling** jest kompleksową obsługą naziemną pasażerów, samolotów, bagażu i ładunków. Są to wszystkie usługi wykonywane w porcie lotniczym mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom statków powietrznych, a także wzrost efektywności działań”⁴. Obsługa statków powietrznych zaliczana jest do usług kategorii 6.

„Obsługa naziemna statków powietrznych w porcie lotniczym jest procesem dość złożonym, gdyż musi się odbywać szybko, sprawnie i z zachowaniem najwyższych standardów bezpieczeństwa. Krąg osób mających dostęp do statku powietrznego w czasie obsługi naziemnej jest ograniczony. Obsługę naziemną realizują wyspecjalizowane organizacje – agenci obsługi naziemnej (agenci handlingowi)”⁵.

Do czynności obsługowych związanych z wagonami kolejowymi zalicza się:

- sprawdzanie pod względem technicznym wagonów;
- wyłączanie ze składów wagonów niesprawnych technicznie;
- wykonanie bieżących napraw i rewizji taboru kolejowego;
- obsługa posterunków ruchu i prowadzenie ruchu kolejowego na bocznicach;
- wykonywanie prac manewrowych na bocznicach oraz przetaczanie wagonów umożliwiające wykonywanie czynności rozładunkowych i załadunkowych;
- zestawianie wagonów umożliwiające formowanie pociągu.

Obsługa statku morskiego obejmuje:

- zaopatrzenie statku w paliwo, smary i inne materiały techniczne;
- zaopatrzenie statku w wodę słodką, energię elektryczną;
- odbiór odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków,
- dokonanie oględzin statku,
- wykonanie niezbędnych napraw i konserwacji.

„Sprawdzanie stanu technicznego pojazdu przez kierowcę przed każdym wyjazdem w trasę zwiększa samopoczucie (pewność) kierowcy i komfort jazdy, a ponadto zmniejsza ryzyko wypadku. Do typowych czynności zaliczanych do obsługi codziennej i sprawdzania stanu technicznego wpływających bezpośrednio na bezpieczeństwo jazdy, jest kontrola:

- ciśnienia powietrza w ogumieniu i jego stan,
- działania hamulców,
- działania układu kierowniczego,
- oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego,
- właściwego poziomu płynów eksploatacyjnych,
- właściwego poziomu oleju, paliwa,
- czystości szyby (sprawdzenie działania wycieraczek), reflektorów, lamp i tablic,
- ważności gaśnicy lub gaśnic,
- skrzyni ładunkowej, czy jest we właściwym stanie (np.: czy jest czysta, nie posiada widocznych pęknięć i dziur, zamknięcia burt nie są uszkodzone, połączenie naczepy lub przyczepy z pojazdem jest w dobrym stanie, itp.),
- tachografu, czy nie jest uszkodzony (jeśli dotyczy),
- czy kierowca wyjeżdżając w trasę ma wszystkie niezbędne dokumenty łącznie z prawem jazdy, dowodem rejestracyjnym i dokumentem przewozowym”⁶.

SPRAWDŹ SVOJE WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI

1. Czym jest obsługa?
2. Wymień rodzaje obsługi.
3. Scharakteryzuj obsługę: techniczną, konserwacyjną, operacyjną, regulacyjną, przygotowawczą, zapobiegawczą, eksploatacyjną.

ZADANIA

1. Podaj przykład czynności obsługowych.
2. Wybierz poprawne rodzaje obsługi: techniczna, teleskopowa, akceleracyjna, operacyjna, zapobiegawcza.
3. Wypisz w zeszycie korzyści, jakie wynikają z prawidłowej eksploatacji środków transportu.
4. Poszukaj w internecie filmów poświęconych obsłudze środków transportu.

⁶ <http://archiwum.ciop.pl/14069.html> (dostęp: 04.07.2019).